

Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu

Kladenská 103/105, 160 00 Praha 6

tel: +420 950 179 310, fax: +420 950 179 358, e-mail: praha@suip.cz, ID DS: dqiefdg

Spisová značka
Q3-2023-107

Naše č.j.
17592/3.30/23-3

Vyřizuje/kontakt
Mgr. Dalibor Válek / kl.

V Praze
08.11.2023

Poskytnutí informace

Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu (dále jen „inspektorát“) obdržel dne 14. 10. 2023 žádost (dále jen „žádost“) žadatele: [redacted] (dále jen „žadatel“), o následující informace ve smyslu zákona č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“):

„Informace k proběhlým kontrolám za roky 2019, 2020, 2021 a 2022:

- Kolik bylo zahájeno a vyřízeno kontrol v oblasti zaměstnanosti, zaměřených na nelegální zaměstnávání?
- Jakého typu nelegální práce se tyto kontroly týkaly (tj. dle jakého bodu § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti)?
- Co bylo nejčastějšími předměty kontroly (v rámci oblasti nelegálního zaměstnávání) (uveďte prosím 5 nejčastějších)?
- V kolika případech bylo shledáno porušení právních předpisů v oblasti zaměstnanosti a o jaké porušení se jednalo (uveďte prosím 5 nejčastějších)?
- V návaznosti na kolik kontrolních zjištění bylo zahájeno správní řízení?
- Kolik bylo uloženo pokut, v jaké výši a dle jakého ustanovení právního předpisu?

Předložení jakých dokumentů OIP typicky vyžaduje od kontrolované osoby při kontrole, která se týká nelegálního zaměstnávání?“

K žádosti žadatele je předně nutno konstatovat, že žádost byla směřována a doručena inspektorátu jako jednomu z oblastních inspektorátů práce. Inspektorát tak zdůrazňuje, že jako povinný subjekt dle zákona o svobodném přístupu k informacím může poskytnout toliko údaje týkající se jeho činnosti, nikoliv údaje za jiné oblastní inspektoráty práce či Státní úřad inspekce práce, resp. ani údaje souhrnné za všechny tyto orgány, jelikož těmito údaji nedisponuje a ani jimi není povinen disponovat. Podrobné souhrnné statistické údaje za všechny orgány inspekce práce, a to i v souvislosti s problematikou nelegální práce, lze nalézt v jednotlivých Ročních souhrnných zprávách o výsledcích kontrolních akcí Státního úřadu inspekce práce – dostupné na: <https://www.suip.cz/web/suip/o-vysledcich-kontrolnich-akci> .

V souladu s ust. § 14 odst. 5 písm. d) ve spojení s ust. § 14 odst. 6 zákona o svobodném přístupu k informacím inspektorát v žadatелеm nastíněné struktuře poskytuje následující informace týkající se (výlučně) jeho činnosti.

- „Kolik bylo zahájeno a vyřízeno kontrol v oblasti zaměstnanosti, zaměřených na nelegální zaměstnávání?“

Požadované informace jsou obsaženy v níže uvedené tabulce zobrazující počet zahájených a dokončených kontrol v jednotlivých letech zabývajících se oblastí nelegálního zaměstnávání.

	2019	2020	2021	2022
Počet zahájených kontrol	204	279	557	456
Počet dokončených kontrol	242	309	495	459

K těmto údajům inspektorát doplňuje, že řádek zahájené kontroly zobrazuje počet kontrol v oblasti nelegálního zaměstnávání, které byly v daném roce zahájeny, ale nemusely být ve stejném roce dokončeny. Dokončené kontroly zobrazují počet kontrol v oblasti nelegálního zaměstnávání, které byly dokončeny v daném roce (jsou zde tedy i zahrnuty dokončené kontroly z minulých let).

- „Jakého typu nelegální práce se tyto kontroly týkaly (tj. dle jakého bodu § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti)?“

Nelegální práce je komplexní problematikou a jednotlivé „druhy“ nelegální práce ve smyslu jednotlivých bodů ust. § 5 písm. e) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), spolu úzce vzájemně souvisí. Z tohoto důvodu nejsou a ani z povahy věci nemohou být případné kontroly nelegálního zaměstnávání zaměřeny pouze na některý (či některé) z výše zmíněných „druhů“ nelegální práce. Kontroly v těchto případech vždy nelegální práci posuzují komplexně. Inspektorát však v uvedených souvislostech může žadateli sdělit alespoň to, že, pokud byla v rámci kontrol shledána nelegální práce, tak to byl nejčastěji případ upravený v ust. § 5 písm. e) bod 2. zákona o zaměstnanosti.

- Co bylo nejčastějšími předměty kontroly (v rámci oblasti nelegálního zaměstnávání) (uveďte prosím 5 nejčastějších)?

Předmětem kontrol v oblasti zaměstnanosti je vždy obecně kontrola dodržování právních předpisů uvedených v ust. § 126 odst. 2 zákona o zaměstnanosti. Co se týče konkrétně kontrol nelegálního zaměstnávání, tyto se zaměřovaly nejčastěji na nelegální práci cizinců mimo EU, a dále pak na nelegální práci občanů ČR či nelegální práci občanů EU mimo ČR.

- V kolika případech bylo shledáno porušení právních předpisů v oblasti zaměstnanosti a o jaké porušení se jednalo (uveďte prosím 5 nejčastějších)?

Níže uvedená tabulka zobrazuje v rámci provedených kontrol počet zjištěných porušení v oblasti zaměstnanosti, tedy zákona o zaměstnanosti (nejedná se tedy jenom o oblast nelegálního zaměstnávání, ale i o další zákonná ustanovení zákona o zaměstnanosti).

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet porušení	553	307	321	416

Nejčastějšími porušeními zjištěnými v rámci výše uvedených kontrol provedených inspektorátem byly (v úhrnu za zmíněné roky) výkon nelegální práce (naplnění ust. § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti), a dále pak porušení ust. § 87 zákona o zaměstnanosti, § 136 zákona o zaměstnanosti, § 102 zákona o zaměstnanosti a § 81 zákona o zaměstnanosti.

– „V návaznosti na kolik kontrolních zjištění bylo zahájeno správní řízení?“

K tomuto inspektorát sděluje, že tyto informace neneviduje, resp. je nelze vyhledat v informačním systému orgánů inspekce práce. V případě potřeby poskytnutí jiných či souvisejících informací (nejenom k této části žádosti) je možné (a lze toto i doporučit) věc předem konzultovat s příslušnou úřední osobou, tj. s Mgr. Daliborem Válkem, e-mail dalibor.valek@suip.cz, tel.: 950 179 371.

– „Kolik bylo uloženo pokut, v jaké výši a dle jakého ustanovení právního předpisu?“

Předně k tomuto inspektorát považuje za potřebné obecně uvést, že zákon o zaměstnanosti v souvislosti s nelegální prací, jež je předmětem žádosti žadatele, zakotvuje pět přestupků. Postihováno je zvláště umožnění výkonu nelegální práce ve smyslu ust. § 5 písm. e) bodu 1. nebo 2. (v případě právnických osob a podnikajících fyzických osob se jedná o přestupek upravený v ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, u fyzických osob pak o přestupek dle ust. § 139 odst. 1 písm. d) zákona o zaměstnanosti) a umožnění výkonu nelegální práce dle ust. § 5 písm. e) bodu 3. zákona o zaměstnanosti (u právnických osob a podnikajících fyzických osob jde o přestupek dle § 140 odst. 1 písm. e) zákona o zaměstnanosti, u fyzických osob pak o přestupek zakotvený v ust. § 139 odst. 1 písm. f) zákona o zaměstnanosti). Samotný výkon nelegální práce prováděný danou fyzickou osobou je také rovněž postižitelný, a to jako přestupek dle ust. § 139 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti.

Za umožnění výkonu nelegální práce je možné uložit správní trest pokuty v případě fyzických osob dle ust. § 139 odst. 3 písm. e) zákona o zaměstnanosti až do výše 5 000 000 Kč; u právnických osob a podnikajících fyzických osob dle ust. § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti až do 10 000 000 Kč, nejméně však ve výši 50 000 Kč. Za samotný výkon nelegální práce pak může být dotyčná fyzická osoba postižena v souladu s ust. § 139 odst. 3 písm. c) zákona o zaměstnanosti pokutou až do výše 100 000 Kč.

Níže uvedená tabulka zobrazuje počty pokut uložených inspektorátem v jednotlivých letech pro výše zmíněné přestupky a jejich celkovou výši.

	Přestupek v zákoně o zaměstnanosti	Počet pokut	Celková výše pokut v Kč
2019	§ 139 odst. 1 písm. d)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. f)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. c)	0	0
	§ 140 odst. 1 písm. c)	27	4 220 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	1	160 000
2020	§ 139 odst. 1 písm. d)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. f)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. c)	0	0
	§ 140 odst. 1 písm. c)	20	2 222 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	1	150 000
2021	§ 139 odst. 1 písm. d)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. f)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. c)	0	0
	§ 140 odst. 1 písm. c)	30	3 655 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	1	75 000
2022	§ 139 odst. 1 písm. d)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. f)	0	0
	§ 139 odst. 1 písm. c)	2	2 000
	§ 140 odst. 1 písm. c)	34	18 255 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	2	210 000

K výše uvedené tabulce pak je nutné podotknout, že inspektorát poměrně běžně ukládá pachatelům správní trest pokuty souhrnně za více spáchaných přestupků, a to v souladu s ust. § 41 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“). Toto se týkalo i žadatelem dotazované oblasti.

- *„Předložení jakých dokumentů OIP typicky vyžaduje od kontrolované osoby při kontrole, která se týká nelegálního zaměstnávání?“*

Při těchto kontrolách jsou vyžadovány takové doklady, které mají bez důvodných pochybností dokládat to, zdali došlo či nedošlo k výkonu nelegální práce a případně i tuto nelegální práci prokazovat. Předně jsou vyžadovány doklady, které osvědčují, zda zde existuje pracovněprávní vztah (pracovní smlouva, dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr), v případě cizinců je pak rovněž zjišťováno, zda má daný cizinec eventuálně příslušné oprávnění k zaměstnání (povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrá karta). Následně pak jsou případně vyžadovány (shromažďovány) doklady, jež prokazují naplnění všech znaků závislé práce - k tomu srov. § 2 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (jedná se např. o různé „evidence docházky“, doklady o vyplacení mzdy (odměny), mzdové listy, příslušné dokumenty BOZP, fakturace apod.).

Mgr. Digitálně
Dalibor podepsal
Válek Mgr. Dalibor
Válek Válek

Mgr. Dalibor Válek
Vedoucí právního oddělení

Rozdělovník:

1 x Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu

1 x